1.3.7. Valmisolekutasemete rakendamine

Valmisolekutase on toimepidevuse tagamiseks kasutatav juhtimisvahend, millega asutus või isik kohandab juhtimis-, töökorraldus- ja ressursivalmidust vastavalt ohule, olukorra arengule ning püsiva kriisiülesande täitmise vajadusele.

Valmisolekutasemete rakendamise eesmärk on võimaldada organisatsioonil suurendada oma valmisolekut piisavalt vara, et vältida ohu realiseerumist, vähendada selle mõju või tagada püsiva kriisiülesande täitmine muutunud olukorras.

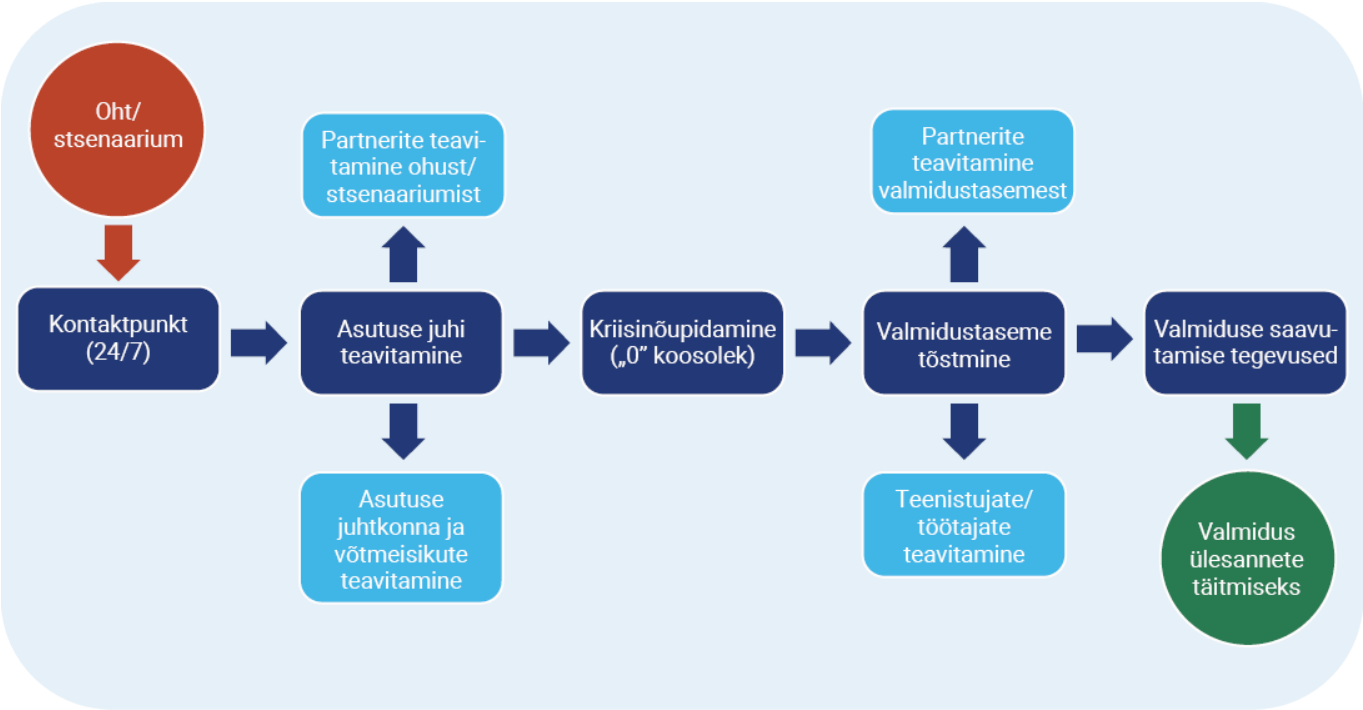
Tabel 4. Valmisolekutasemed

Tase	Märksõna	Üldine iseloomustus
A (Alfa)	Tavapärane	Tavapärane töökorraldus ja toimepidevuse tagamine
B (Bravo)	Tõstetud	Ettevalmistav valmisolek võimaliku ohu jaoks
C (Charlie)	Kõrgendatud	Kriisiaegsete meetmete osaline rakendamine
D (Delta)	Täielik	Täielik kriisiaegne töökorraldus ja ressursside kasutamine

Valmisolekutasemed ei kirjelda organisatsiooni toimepidevuse kvaliteeti ega asenda toimepidevuse hindamist.

Samuti ei ole valmisolekutasemed kriisiolukorra ega eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra astmed

Joonis 3. Valmisolekutasemed

Valmisolekutaseme muutmise hindamine

Valmisolekutaseme muutmise vajaduse hindamisel lähtutakse eelkõige:

1. ohust ja selle võimalikust või tegelikust arengust;
2. ohu võimalikust või tegelikust mõjust püsiva kriisiülesande täitmisele ja toimepidevusele;
3. olukorra ajakriitilisusest;
4. vajadusest muuta juhtimis- või töökorraldust;
5. vajadusest suurendada personali, vahendite, varu või muu võime valmisolekut;
6. vajadusest rakendada kriisiplaan või selle osa;
7. koostööpartnerite tegevusest ja muudest organisatsiooni mõjutavatest sõltuvustest.

Valmisolekutaset võib tõsta ennetavalt enne ohu realiseerumist.

Seetõttu ei pea valmisolekutasemele B või C üleminekuks olema toimunud kriisisündmust, kehtestatud kriisiolukorda ega välja kuulutatud eriolukorda, erakorralist seisukorda või sõjaseisukorda.

Valmisolekutasemed ei pea alati rakenduma järjestikku. Kui ohu iseloom, võimalik mõju või ajakriitilisus seda nõuab, võib organisatsioon minna vahetult vajalikule kõrgemale valmis-olekutasemele, arvestades D-taseme kehtestamiseks määruses sätestatud eritingimusi.

Kõrgema valmisolekutaseme rakendamisel jätkatakse madalamal valmisolekutasemel rakendatud meetmeid ulatuses, milles need on kujunenud olukorras jätkuvalt vajalikud ja asjakohased.

Iga organisatsioon määrab kriisiplaanis valmisolekutasemetele vastavad tegevused, juhtimis-ja töökorralduslikud muudatused ning kasutusele võetavad võimed ja ressursid. Tegevuste tehniline või üksikasjalik rakenduskord võib sisalduda kriisiplaaniga seotud sise-
aktis, tegevusjuhendis või muus dokumendis, millele kriisiplaanis viidatakse.

Ava kõik

A – Alfa – tavapärane valmisolek

Tavapärasel valmisolekutasemel toimib organisatsiooni tavapärane juhtimis- ja töökorraldus.

Tagatud on püsiva kriisiülesande täitmiseks vajalik toimepidevus, toimiv kontaktpunkt ning valmisolek ohu muutumisel rakendada täiendavaid tegevusi ja suurendada valmisolekut.

A-tasemel toimub tavapärase valmistumise osana:

1. riskide hindamine ja maandamine;
2. kriitiliste tegevuste ja sõltuvuste hindamine;
3. kriisiplaanide ja toimepidevuse lahenduste ajakohastamine;
4. personali, sh j a kriisirollide ettevalmistamine;
5. vahendite ja varu tagamine;
6. side-, juhtimis- ja varulahenduste kontrollimine;
7. koolituste ja õppuste korraldamine.

A-tase ei tähenda ohu puudumist. See tähendab, et ohu käsitlemiseks piisab tavapärasest juhtimis-, töökorraldus- ja ressursivalmidusest.

B – Bravo – tõstetud valmisolek

Tõstetud valmisolekutaset rakendatakse, kui ohuhinnang, olukorrateave või muu asjakohane teave näitab suurenenud riski püsiva kriisiülesande täitmisele või toimepidevusele ning on vaja suurendada organisatsiooni valmisolekut.

B-tasemel võib tavapärane juhtimis- ja töökorraldus jätkuda, kuid organisatsioon valmistub kriisiaegse juhtimis- ja töökorralduse võimalikuks rakendamiseks.

Sõltuvalt ohust võib näiteks:

1. tugevdada olukorraseiret ja infovahetust;
2. suurendada kontaktpunkti või võtmeisikute valmisolekut;
3. kontrollida personali ja asendajate kättesaadavust;
4. kontrollida kriitilisi vahendeid, varu ja varulahendusi;
5. testida side- ja juhtimisvahendeid;
6. kontrollida kriisiplaani asjakohaste osade rakendatavust;
7. teavitada töötajaid võimalikust valmisoleku muutumisest;
8. suurendada objekti või personali turvalisust selleks ette nähtud õiguspäraste meetmetega.

B-tase on eelkõige ennetava **valmistumise tase**.

B-taseme kehtestamine ei eelda ohu realiseerumist, kriisiolukorra kehtestamist ega eriolukorra väljakuulutamist.

C – Charlie – kõrgendatud valmisolek

Kõrgendatud valmisolekutaset rakendatakse, kui ohu võimalik või tegelik mõju nõuab püsiva kriisiülesande täitmiseks juhtimis- või töökorralduse muutmist või täiendavate võimete ja res-sursside kasutusele võtmist.

C-tasemel rakendatakse vajaduse järgi kriisiaegset juhtimis- ja töökorraldust ning organisatsioon võib võtta kasutusele kriisiplaanis ette nähtud tegevused või plaaniosad.

Sõltuvalt olukorrast võib näiteks:

1. rakendada kriisijuhtimise struktuuri;
2. suurendada juhtimise ja kontaktpunkti töövõimet;
3. rakendada kriisirolle ja asendusi;
4. rakendada vahetustega või muud kriisiaegset töökorraldust;
5. võtta kasutusele täiendavaid vahendeid ja varusid;
6. valmistada ette või alustada ümberpaiknemist varuasukohta;
7. tugevdada olukorraseiret ja aruandlust;
8. võtta kasutusele kriisiplaani asjakohaseid osi;
9. kohandada olemasolevat tegevuskava vastavalt tegelikule olukorrale;
10. rakendada täiendavaid õiguspäraseid turvameetmeid.

Tavapäraseid ülesandeid jätkatakse ulatuses, milles see on võimalik ja kooskõlas püsiva kriisi-ülesande täitmisega.

C-taseme kehtestamine ei eelda kriisiolukorra kehtestamist ega eriolukorra, erakorralise seisu- korra või sõjaseisukorra väljakuulutamist.

Seetõttu ei ole õige käsitleda C-taset näiteks „kohaliku kriisiolukorra tasemena”. C-taseme võib kehtestada ka olukorras, kus oht ei ole veel realiseerunud, kuid selle tõenäosus, võimalik mõju või ajakriitilisus nõuab organisatsiooni valmisoleku olulist suurendamist.

D – Delta – täielik valmisolek

Täielik valmisolek on organisatsiooni kõrgeim valmisolekutase.

D-tasemel minnakse täielikult üle kriisiaegsele juhtimis- ja töökorraldusele ning tegevus korral-datakse ümber viisil, mis tagab püsivate kriisiülesannete ja nende täitmiseks vajalike kriitiliste tegevuste prioriteetse täitmise.

D-tasemel rakendatakse ülesande täitmiseks vajalikus ulatuses:

1. kriisiaegset juhtimisstruktuuri;
2. kriisirolle ja asendusi;
3. kriisiplaanis ette nähtud tegevusi;

4. personali, vahendeid ja varu;
5. varuasukohta või muid alternatiivseid tegevuskohti;
6. tugevdatud teabevahetust ja olukorraseiret;
7. täiendavaid turvameetmeid.

D-taseme võib kehtestada üksnes valmisolekutasemeid reguleerivas määruses sätestatud tingimustel. Kui D-taseme rakendamise eelduseks on kriisiolukorra kehtestamine või tekkimine, ei tähenda see, et D-tase oleks kriisiolukorra või mõne erikorra osa.

Kriisiolukorra olemasolu ei tähenda automaatselt, et kõik valmisolekutasemeid rakendavad asutused või isikud peavad üle minema D-tasemele. D-taseme rakendamise vajadust

hinnatakse organisatsiooni ülesande, ohu mõju ja kriisiolukorra lahendamise vajaduse põhjal, kui seadusest, riigi kriisiplaanist või Vabariigi Valitsuse otsusest ei tulene teisiti.

D-tase ei anna iseseisvat õigust peatada või piirata muid seadusest tulenevaid ülesandeid või teenuseid. Selline piiramine on võimalik ainult juhul ja ulatuses, milleks on seadusest tulenev õiguslik alus.

Viimati uuendatud 02.10.2026